

D o p i s i

Iz Šmartina pri Kranji. V dan 6. t. m. je pohlevna družbica ljudskih učiteljev obhajala »petindvajsetletnico« svojega službovanja. K tej redki slavnosti zbralo se je 22 ljudskih učiteljev, med katerimi so bili nekateri tudi že taki, ki so petindvajset let že davno prestopili, pa vendar še niso praznovali »petindvajsetletnice«, ter so se svojim tovarišem pridružili kot stariši »jubilanti«. Če se »dvajsetletnice« že pri drugih stanovih rade obhajajo, koliko več pomena imajo pa take svečanosti gotovo še pri duhovskem in učiteljskem stanu! — Petindvajsetletna svečanost v Šmartinem bila je živo zrcalo prav ganljivega praznovanja. Ob 10. dopoldne je zvonilo v župni lepi cerkvi z vsemi štirimi zvonovi k sv. maši. Učitelji zbrali so se pri ovenčanem šolskem poslopju (kajti domači učitelj, g. N. Stanonik, je bil tudi mej petindvajsetletniki). Od tod so šli v cerkev, v katero se je mej tem zbralo mnogo pobožnih sosedov in sosedinj. Sveto mašo pel je domači duhovnik prečastiti gosp. M. Zarnik, in na koru pri orgljah so prav primerno in lepo peli domači pevci in pevke. Po sv. maši je gospod duhovnik zapel »Te Deum« in mej bučnim vbranim zvonjenjem peli se pevci in jubilaanti (vsaj v duhu) ganljivo slovensko »Hvala bod' gospod Bogu!« — Kdor je že obhajal v tem ali v unem stanu svojo »petindvajsetletnico«, čutil je, kako ganljivo doni v uho in kako živo sega v srce »zahvalna pesem«. — Po sv. maši šli smo vsi v cerkvi zbrani učitelji k domačemu župniku, preč. gospodu Juriju Krašovicu, ki že več tednov leži bolan, in nas je hotel videti in z nami govoriti kot stari prijatelj ljudskih učiteljev. Ganjlive so bile besede, ki nam jih je blagi pobožni mož, kakor svoje poslednje sporočilo polagal na srce, trdivši, da ljudski učitelji imajo prevažno nalogo pri vzgoji nezne mladine in težavno delovanje, zatorej pa ima ta stan, ako ga učitelj zvesto opravlja, tudi plačilo — sladko zavest in mnogo veselja. S solznimi očmi poslovili smo se od dobrega starčka. Bog ga še vsaj nekaj časa ohrani v korist in tolažbo vsem svojim!

Potem šli smo v staroslavni Kranj in na pokopališče, kjer smo spominjali se naših slovenskih pesnikov Preširna in Jenko-ta, ter še drugih naših prijateljev (Dagarina, Reša, Potočnika i. dr.).

Ob 1. opoldne bil je vkupni obed na Gaštej, na najlepšem Kraji v vrtu, odkoder je prelepo prezrenje v Kranj in v vso Gorenjsko stran. Tu so se vrstile navadne napitnice, katerih ne omenjam, a rečem, da so bili vsi govori usoljeni, posebno pa je nas zanimal govor našega J. Levičnika *) o starem pregovoru »Quem dii odere«. Nazadnje so učitelji pevci prav čvrsto zapeli nalašč za to slavnost zloženo pesem »K petindvajsetletnici« (glej prilogo zadnjega »Tov.«!) — Že pozno v večer razšli smo se s srčno željo, da bomo, če Bog dá, čez 10 let to lepo svečanost zopet tu ponavljali. — k.

Iz Ljubljane. Učiteljska zborovanja. 4. in 5. t. m. bila so (kakor smo naznanili v povabilu k občni zborom v »Uč. Tov.« v 15. dan preteč. m.) občni zbori in sicer 4. sept. zvečer ob 6. uri društvo »Národne šole«, in 5. sept. »Vdovsko učiteljsko društvo« in »Slovensko učiteljsko društvo.« **) Pri zboru »Národne šole« je bila razprava o »učencevih učnih pripomočkih« prav zanimiva. Obveljal je namreč predlog, da se bodo znanprej v šoli rabile samo kamenitne (skriljaste) ploščice (tablice). Sklep računa (glej spredaj str. 284.) se je odobril, ter se volil zopet dozdani stari odbor. — Po zboru je bila v spodnjih čitalničnih prostorih zabava s petjem, kjer so se naši vrli čitalnični pevci s svojimi krasnimi zbori in drugimi spevi odlikovali. Vrstile so se tudi napitnice in zanimivi govori, vsi v izpodbudo značajnemu učiteljskemu stanu, vstrajnemu delovanju i. t. d.

Drugi dan (t. j. 5. t. m.) je bila po stari navadi ob 8. uri v mestni farni cerkvi pri sv. Jakobu sv. maša, katero je bral prvosednik vdovskemu društvu, naš mnogospoštovani prečastiti gospod prošt dr. Jarc. Na koru so peli domači (Šent-Jakobski) pevci in pevke prav primerno izbrano mašo in druge pesmi kazaje zbranim učiteljem, kako se po neprestanem trudu lahko uredi krasno cerkveno petje. — Potem je v čitalnični dvorani zborovalo najpred vdovsko društvo, kateremu je predsedoval preč. g. prošt dr. Jarc. Predsednik naznani, da je c. kr. vlada dovolila in potrdila prenarodbo pravil, da namreč vdove učiteljev od časa, ko ta prenarodba pravil zadobi veljavnost, dobé pokojnine 100 gold. na leto, sirote, ki nimajo očeta, ne matere po 50 gold. in na pol sirote po 25 gold. podpore. Premoženja ima društvo 41.909 gold. večinom v obligacijah.

*) Ta zanimivi govor bode »Tov.« posebej prinesel. Ured.

**) O vseh teh zborih bode »Tov.« natančneje spredaj poročal po stenogr. zapisnikih. Uredn.

V odbor so bili izvoljeni: p. n. g. prošt dr. Jarc (predsednik), Andrej Praprotnik (podpredsednik), Matej Močnik (tajnik in blagajnik), Blaž Kuhar, Ivan Tomšič, Ivan Borštnik, Josip Levčnik, Martin Zarnik, France Praprotnik in France Govekar. — V pregledovanje društvenih računov izvolijo se g. g. Leop. Belar, Feliks Stegnar in Andr. Žumer.

Za tim zborom zborovalo je »Slovensko učiteljsko društvo, h kateremu je prišel tudi c. k. policijski nadkomisar gospod Parma. Najpred je zbrane učitelje (ki jih je bilo okoli 70) pozdravil predsednik temu društvu nadučitelj g. Fr. Govekar. Potem so se zaporedoma obravnavale točke napovedanega dnevnega reda. Najbolj zanimiva je bila razprava o izpremembi šolske postave z ozirom na razmere slovenskega šolstva. Po zelo obširnih in jako važnih razgovorih vzprejela se je po g. Gabersčecu nasvetovana resolucija: »Slovensko učiteljsko društvo« prosi slovenske državne poslance, da vplivajo pri sl. c. k. vladi na to, da se šolska novela le v toliko vzprejme, v kolikor se ona ozira na občne šolske potrebe vseh slovenskih pokrajin. G. Stegnar je stavil predlog: »Z ozirom na to, da se zdanja sl. c. k. vlada in večina zdanjega državnega zbora prizadeva v jezikovem oziru vsem avstrijskim národom pravična biti, da torej materinski jezik pripoznava izvrstnim sredstvom k izobraževanju mladine; z ozirom na to, da se za gotovo pričakuje, da bo zdanja sl. c. k. vlada tudi pri slovenskem ljudskem šolstvu prizadevala si materinskemu jeziku slovenskemu prednost dajati, kakor je isto izvrševala v prvih razredih pri srednjih šolah na Kranjskem, izraža »Slovensko učiteljsko društvo« sl. c. k. vladi svoje zaupanje in zahvalo«. Ta predlog vzprejel se je jednoglasno z glasnim odobravanjem. — V odbor so bili voljeni: Andrej Praprotnik (predsednik), Jakob Predika (podpredsednik), Fr. Govekar (tajnik), Ivan Tomšič (blagajnik), Miroslav Anžlovar, Ant. Brezovnik, Blaž Kuhar, Fel. Stegnar in Andr. Žumer (odborniki). Zbor se je končal s trikratnim: Slava našemu presvetlemu cesarju Francu Jožefu! Zborovanje je trajalo od 10. ure dopoldne do 1/22. ure popoldne. Potem je bil obed v čitalnišini restavraciji, kjer so se vrstile napitnice, Nj. Veličanstvu cesarju, deželnemu predsedniku, občeljubljenemu gospodu A. Winkler-ju, kateri poslednji sta bili navdušeno vzprejeti. Vsa zborovanja in občeovanja imela so značaj pravega spoštovanja in ljubezni do najvišjega vladarja in do slavnih šolskih oblasti, ter zrcalo pravega, v duhu časa naprednega a praktičnega ljudskega učitelja.

— Začetek vseh šol v Ljubljani bo 16. dan t. m. V ljudske šole vpisuje se za I. mestno šolo v licejalnem poslopji (v IV. razredu), za II. mestno šolo v šoli na Čojzovej cesti, v mestno dekliško šolo v redovti, v nunsko šolo pa pri nunah. V soboto (v dan 16. t. m.) bodo sv. maše k sv. Duhu v stolni cerkvi ob 10. uri, v Šent-Jakobski cerkvi in pri nunah pa ob 8. uri dopoldne. Mladine se zglašajo dovolj. Bog daj srečo!

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V čveterorazredni ljudski šoli v Kočevji izpraznjena je druga učit. služba s 500 gold. letne plače. Oddaja se začasno. Prošnje naj se ravnaajo na okrajni šolski svet v Kočevji do 20. t. m.

Na novoustanovljeni enorazrednici v Schöfflein-u z nemškim učnim jezikom in na novoustanovljeni ljudski šoli v Velikih Poljanah (Grosspoland) učiteljski službi za l. 1882/83. s 400 gold. letne plače in s stanovanjem za trdno, ali začasno. Prošnje pri okr. šolskem svetu v Kočevji do 20. t. m.

Na novoustanovljeni ljudski šoli na Radovci v Metliškem sodnijskem okraji učit. služba s 450 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje pri okr. šol. svetu v Črnomlju do 1. okt. t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gosp. Janežič, začasni učit. na Brdu (Egg) je za trdno postavljen. Tretjo učit. službo v Cirknici dobila je za trdno gospodična M. Gallè. Gosp. Fr. Kalin, nadučitelj v Vremu, in g. Matija Hiti, učit. v Slavini, sta za trdno postavljena. Gospodič. M. Arko, učit. v Sodražici, pride kot def. tretja učit. v Vipavo. Gosp. Alojzi Lavrenčič, učit. na Slapu, je za trdno postavljen. Gosp. Alojzi Sezun, pomožni učitelj v Starem trgu (poleg Loža), gré v Rovte, in gospodič. Aleksandrina Adamič, izprašana učit. kandidatinja, pride v Žire.